

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
Facultatea de Drept
Departamentul Drept Public

Andrei NEGRU

CONDIȚII DETERMINATORII ALE CALITĂȚII ȘI EFICIENȚEI JUSTIȚIEI CONTEMPORANE

Ghid metodic

**Ciclul II. Master
Drept public**

*Aprobat de
Consiliul Calității al USM*

**CEP USM
Chișinău, 2017**

CZU 347.9(075)

N 42

*Recomandat de Departamentul Drept Public
și de Consiliul Facultății de Drept*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Negru, Andrei.

Condiții determinatorii ale calității și eficienței justiției contemporane:
Ghid metodic: Ciclul II. Master: Drept public / Andrei Negru; Univ. de Stat
din Moldova, Fac. de Drept, Dep. Drept Public. – Chișinău: CEP USM,
2017. – 70 p.

Bibliogr.: p. 64-68. – 50 ex

ISBN 978-9975-71-913-1.

347.9(075)

N 42

ISBN 978-9975-71-913-1

© A. Negru, 2017

© USM, 2017

PRELIMINARII

Cursul *Condiții determinantii ale calității și eficienței justiției contemporane* are destinația asigurării unui nivel de cunoștințe ce-l face apt pe un viitor specialist în domeniul dreptului de a activa atât în domeniul teoretic, cât și practic al justiției, totodată și în domenii tangențiale acesteia, de importanță primordială pentru societatea contemporană. Cursul are scopul de a forma, promova acele culturi și conștiințe juridice auditorilor în domeniul dreptului în general și în sfera justiției în special. Diversitatea problemelor de natură doctrinar-praxiologică din sfera justiției, importanța acestora, ne impune să acordăm o atenție accentuată domeniului menționat de manifestare social-juridică. Cultura și conștiința juridică, în evoluție de fenomen, ne permit identificarea calitativă a acelor cerințe de natura calității și eficienței justiției, adecvate societății democratice contemporane. La fel, studiul în cauză este orientat spre popularizarea diferitelor opinii de origine profesional-juridică diversă, cu referință la procesul de consolidare a justiției, calității și eficienței acesteia, popularizare ce are drept obiectiv diluarea barierelor psihologico-dogmatice de natură profesională din domeniul evoluției fenomenului de justiție contemporană.

Ghidul metodic la disciplina respectivă este orientat spre facilitarea procesului de formare profesional-juridică. În cadrul acestuia, sunt prevăzute două modalități de desfășurare a activităților – ore teoretice și ore practice. Orele teoretice au în obiectiv un rol orientativ-tematic. Accentul orelor teoretice este pe prezentarea subiectelor teoretice esențiale de analiză și cercetare. Cursul în cauză constă în abordarea principalelor aspecte ce caracterizează fenomenul justiției contemporane, aspecte atât cu caracter pozitiv, ce determină valoarea și rolul justiției pentru societatea contemporană, cât și aspectele negative caracteristice acestui fenomen pe tot parcursul dezvoltării istorice, diminuându-i valoarea și importanța sociojuridică. Activitatea didactică urmărește transmiterea unui sistem de cunoștințe doc-

trinale, de natură filosofică și juridică despre fenomenul justiției contemporane, în general, și a fenomenului justiției naționale, în special, urmărind însușirea unui limbaj propriu domeniului supus cercetării, studierii literaturii din domeniu, cunoașterea problemelor caracteristice fenomenului menționat, precum și elaborarea, formularea căilor de înlăturare a aspectelor negative, manifestate în arealul de răspândire a justiției contemporane prin acte normativ-juridice.

Orele practice sunt caracterizate de un sistem specific de surse suplimentare – atât tradiționale cât și electronice. Consultarea lucrărilor menționate și elaborarea în baza acestora a anumitor studii prin intermediul cărora masteranzii vor elabora concepte, căi de soluționare a diferitelor aspecte din domeniul justiției și aplicarea lor eficientă și operativă în practică atât la nivel de reformă legislativă, cât și la nivel praxiologic. Totodată, va determina formarea unui potențial teoretico-praxiologic al specialistului în domeniul profesiilor vizate.

În final, se pretinde oportunitatea afirmării că masteranzii, ce vor audia cursul vizat, vor realiza deprinderi profesionale teoretico-practice în sfera identificării naturii, valorificării și modernizării justiției contemporane atât la nivel național, cât și la nivel conceptual, să identifice independent căi de soluționare a diferitelor aspecte și variații ale fenomenului de justiție, întâlnite în societatea contemporană democratică, să promoveze valoarea și importanța unei justiții consolidate.

OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI

„CONDIȚII DETERMINATORII ALE CALITĂȚII ȘI EFICIENȚEI JUSTIȚIEI CONTEMPORANE”

Masteranzii antrenați în realizarea disciplinei vor fi capabili:

1. La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să definească noțiunile specifice disciplinei „Condiții determinatorii ale calității și eficienței justiției contemporane”;
- să recunoască conceptele de calitate și eficiență ale justiției contemporane;
- să indice domeniile de intervenție normativ-juridică ale calității și eficienței justiției;
- să caracterizeze principalele instituții juridice implicate în realizarea calității și eficienței justiției;
- să identifice perioadele evoluției justiției naționale;
- să caracterizeze conținuturile conceptelor de bază cu referință la calitatea și eficiența justiției, având capacitatea de a opera cu ele în contextele existente în mod independent;
- să sintetizeze elementele-cheie ale sistemului juridic în domeniul calității și eficienței justiției;
- să stabilească problemele generice în domeniul calității și eficienței justiției contemporane;
- să diferențieze elementele specifice ale funcționării și ale organizării justiției, prin prisma condițiilor de calitate și eficiență;
- să distingă subiecții implicați în procesul de realizare a justiției contemporane;
- să indice specificul administrării justiției și particularitățile metodologice de depășire a fenomenelor negative din domeniu, posibil manifestate, cât și promovarea celor pozitive;
- să descrie elaborarea structurală a unui proiect de sarcini, soluționarea cărora ar permite ridicarea calității actelor normative din domeniu, realizarea eficientă a diferitelor aspecte teoretico-practice ale justiției contemporane;

- să identifice specificul administrării justiției, iar în cadrul acesteia, a deosebirilor, în funcție de nivelul de dezvoltare al său, metodologia de combatere a fenomenelor negative, posibil manifestate, cât și promovarea aspectelor pozitive din domeniu.

2. La nivel de aplicare:

- să utilizeze noțiunile specifice justiției contemporane;
- să identifice problemele specifice justiției naționale;
- să compare reglementările juridice naționale cu reglementările similare, din sfera justiției, caracteristice altor sisteme juridice contemporane;
- să determine rolul Consiliului Superior al Magistraturii în procesul de autoadministrare a justiției;
- să determine structura CEPEJ și modul de activitate;
- să identifice particularitățile răspunderii juridice a magistraților;
- să determine modul de promovare a calității și eficienței justiției naționale din partea CEPEJ;
- să sintetizeze principiile justiției contemporane și valorificarea lor practică;
- să diferențieze modul de organizare și de funcționare a Colegiului disciplinar al judecătorilor de modul de organizare și funcționare a Colegiului disciplinar al procurorilor;
- să aprecieze reglementările normative și aspectele practice de organizare și funcționare a Inspecției Judiciare;
- să determine interacțiunea instituțiilor specializate ale CSM și competența decizională a CSM;
- să distingă formele de instruire profesională a judecătorilor și procurorilor și modalitățile de evaluare a competențelor profesionale și manageriale ale magistraților;
- să determine principalele aspecte ale managementului din justiția contemporană;
- să identifice rolul CEDO în procesul de asigurare a eficienței justiției naționale;
- să determine rolul avocaturii în procesul de modernizare a justiției;

- să stabilească elementele fundamentale ale reformei instituționale a autorității judecătorești naționale;
- să identifice condițiile de limitare a accesului la justiție în realitatea juridică națională;
- să utilizeze corect expresiile: „răspunderea civilă a judecătorului” și „răspunderea patrimonială extensivă a magistratului”;
- să facă delimitare între răspunderea magistratului și răspunderea justiției.

3. La nivel de integrare:

- să se expună referitor la concepte noi cu referință la justiție și asupra propunerilor *de lege ferenda* în domeniu;
- să aprecieze sistemul de norme juridice din domeniul justiției în perspectiva modernizării acestuia;
- să fundamenteze valoarea garanțiilor justiției naționale și manifestarea lor praxiologică;
- să aprecieze rolul CSM în procesul de autoadministrare a autorității judecătorești și în procesul de reformare a justiției;
- să evalueze locul și rolul Adunării Generale a Judecătorilor și a Adunării Generale a Procurorilor în procesul de autoadministrare a justiției naționale;
- să interpreteze instituția răspunderii juridice a judecătorilor;
- să estimeze formele răspunderii juridice a judecătorilor;
- să predicționeze perspectivele și dinamica de dezvoltare a instituțiilor din domeniul justiției naționale;
- să interpreteze rolul și consecințele activității instituțiilor specializate ale CSM în procesul de autoadministrare a autorității judecătorești;
- să evalueze problemele procesului de formare profesională a magistratului;
- să propună metode eficiente de evaluare a calităților profesionale și manageriale ale magistraților;
- să elaboreze reglementări juridice orientate spre administrarea eficientă a justiției;

- să intervină cu soluții practice în domeniul organizării interne a instanțelor de judecată;
- să aprecieze impactul și gradul de influență al reformelor legislative asupra calității și eficienței justiției naționale.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore				Forma de evaluare	Nr. de credite	Responsabil de disciplină
			Total	Curs	Seminar	Lucru individual			
F01003	I	I	150	30	15	105	E	5	Andrei Negru

STRATEGII DE EVALUARE:

Evaluarea cunoștințelor și a capacităților masteranzilor se va efectua în cadrul seminarelor și în timpul examenului de curs.

Evaluarea **lucrului individual** se va realiza prin prezentarea recenziilor la două-trei dintre monografiile/studiile lecturate (din lista bibliografică prezentată pentru fiecare temă de curs) și prin elaborarea unui proiect de cercetare la temele propuse, cu o anexă documentară (lista temelor se anexează). Fiecare masterand își va alege tema proiectului de cercetare și monografiile/studiile în funcție de interesele personale în conformitate cu programul *infra*.

LUCRUL INDIVIDUAL

Produsul final al lucrului individual	Descrierea etapei	Număr de pagini	Termene de realizare
Recenzia	<ul style="list-style-type: none"> - selectarea monografiei sau studiului; - lecturarea propriu-zisă a monografiei/studiului; - consultanță și muncă efectivă asupra formulării conținutului recenziei. 	12-15	Cu o lună înainte de examen

Proiectul de cercetare	<ul style="list-style-type: none"> - alegerea temei de cercetare; - formularea ipotezei de lucru; - selectarea bibliografiei; - întocmirea planului; - descrierea metodologiei de cercetare; - realizarea referatului; - elaborarea anexei documentare. 	20-30	Cu două săptămâni înainte de examen
------------------------	--	-------	-------------------------------------

Notă: Lucrul individual este obligatoriu să fie prezentat până la datele-limită.

Cerințe pentru realizarea unui proiect de cercetare:

- a) cerințe de formă;**
- b) cerințe de conținut.**

Cerințele de formă:

1. să se orienteze spre o ipoteză de lucru, prin formularea scopului și a obiectivelor de cercetare;
2. să includă obligatoriu următoarele elemente argumentate: noțiunea cercetării, originalitatea cercetării (prin explicarea metodelor noi sau aplicate într-o manieră originală în cercetare), argumentarea teoretică și argumentarea practică, toate expuse în introducere;
3. elementele de structură să evidențieze o proporționalitate și continuitate logică;
4. să se contribuie cu noi evidențe la argumentația preluată din bibliografie;
5. să includă între 20 și 30 de pagini;
6. să fie respectat stilul științific în redactare.

Cerințele de conținut:

1. conținutul să nu posedă un caracter descriptiv;
2. ipoteza enunțată să fie testată în investigație într-o formă clară și complexă;

3. să se utilizeze metode și tehnici noi de cercetare, în contextul lucrării;
4. să se utilizeze cunoștințele acumulate anterior, în cadrul altor discipline juridice;
5. cercetările (expunerile, argumentările, concluziile, recomandările), într-o interacțiune logică să fie însoțite de referințe bibliografice corespunzătoare;
6. să includă o analiză a actelor normativ-juridice din domeniu;
7. să demonstreze aptitudinile masterandului de îmbinare a aspectului teoretic cu cel practic al ipotezei supuse analizei;
8. să demonstreze capacitate analitică în materie juridică.

Tema 1. LOCUL ȘI ROLUL JUSTIȚIEI ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ DEMOCRATICĂ

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine conținutul și obiectivele cursului;
- să identifice noțiunea de „justiție”;
- să distingă principalele tendințe de dezvoltare a justiției la diferite etape de dezvoltare a societății;
- să caracterizeze aspectele generale ale calității și eficienței justiției contemporane.

La nivel de aplicare:

- să determine suportul normativ-juridic al cursului;
- să identifice aspectele istorice ale fenomenului de justiție;
- să stabilească locul și rolul justiției în determinarea unei societăți contemporane democratice;
- să compare metodele de control judiciar ale calității reglementărilor normativ-juridice;
- să determine interdependența dintre calitatea și eficiența justiției;
- să compare diferite etape de dezvoltare ale justiției naționale;
- să compare evoluția conceptului de justiție la diferite culturi și civilizații;
- să demonstreze valoarea bazelor de date normativ-juridice pentru o organizare calitativă și eficientă a justiției;
- să determine interdependența dintre excepția de neconstituționalitate și excepția de ilegalitate.

La nivel de integrare:

- să estimeze perspectivele de dezvoltare a suportului normativ-juridic din sfera justiției;

- să aprecieze realitatea manifestării justiției naționale;
- să argumenteze valoarea justiției în cadrul unei societăți contemporane democratice;
- să argumenteze tendințele de dezvoltare a justiției prin prisma culturii juridice a societății;
- să estimeze perspectivele controlului calității sistemului de drept efectuat de justiție;
- să aprecieze factorii ce stau la originea calității și eficienței justiției;
- să estimeze calitatea și eficiența justiției naționale.

II. Repere de conținut:

1. Conținutul și obiectivele disciplinei „Condiții determinatorii ale calității și eficienței justiției contemporane”. Structura tematică a disciplinei. Actele normative în domeniu. Suportul constituțional. Suportul legal. Suportul normativ-juridic complex. Bazele de date normativ-juridice generale. Bazele de date normativ-juridice specializate.

2. Aspecte istorice ale fenomenului de justiție. Dezvoltarea conceptului de justiție: a) în diferite tipuri istorice de drept și de stat; b) la diferite culturi și civilizații. Abordarea filozofico-juridică a conceptului de justiție.

3. Fenomenul justiției în determinarea unei societăți democratice. Rolul justiției în dezvoltarea: a) sistemului juridic; b) sistemului de drept; sistemului legislativ. Metodele de control judiciar al calității dreptului. Metodele de control judiciar al calității reglementărilor normativ-juridice și legislative. Contenciosul normativ: a) constituțional; b) legal.

4. Tendințe de dezvoltare a justiției Republicii Moldova în condițiile procesului de democratizare a societății. Etape ale procesului de dezvoltare a justiției naționale. Reforma justiției. Organizarea judecătorească națională. Probleme în procesul de modernizare a justiției naționale.

5. Aspecte generale ale calității și eficienței justiției. Calitatea justiției. Eficiența justiției.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. Identificați normele constituționale ce promovează calitatea și eficiența justiției.
2. Expuneți-vă referitor la legătura dintre abordarea filosofică a justiției și reglementarea normativ-juridică a justiției în diferite culturi.
3. Identificați și caracterizați metodele de control judiciar al calității dreptului.
4. Apreciați rolul justiției naționale în dezvoltarea sistemului de drept, a sistemului legislativ.
5. Enumerați și caracterizați etapele de dezvoltare a justiției naționale.
6. Identificați și argumentați problemele apărute în procesul de modernizare a justiției naționale.
7. Completați lista bibliografică și a actelor normative la tema respectivă.

IV. Repere bibliografice:

1. Cotovanu P.A., Dănilieț Cr. *Remunerarea magistraților – condiție a independenței justiției*. <http://cristidanilet.ro/docs/remunere%20magistrati.doc>;
2. Craiovan I., Istrate M. *Ipostazele justiției*. București: Universul Juridic, 2012. 270 p.
3. Craiovan I. *Un posibil ghid pentru cercetarea științifică în domeniul dreptului*. București: Pro Universitaria, 2013. 270 p.
4. Crețu V. Principiul și criteriile privind diferențierea organelor judiciare de celelalte organe ale statului. Coraportul justiției cu alte funcții statale în Republica Moldova. În: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. Facultatea de Drept*. Chișinău, 1999, nr.4, p.26-41.
5. Dănilieț Cr. *Independența justiției în statul de drept (I). Standarde de independență structurală*. www.cristidanilet.ro Dănilieț Cristian. Siguranța financiară a judecătorilor. <http://cristidanilet.wordpress.com/2009/01/25/siguranța-financiară-a-judecătorilor/>;

6. Dănilieț Cr. *Independența justiției în statul de drept (II). Standarde de independență personală*. www.cristidanilet.ro.
7. Glasson E., Tissier A. *Traité théorique et pratique d'organisation judiciaire, de compétence et de procédure civile*. Tome premier. Paris: Sirey, 1925. 360 p.
8. Lopez Guerra L. Genèse et rôle du pouvoir judiciaire. In: *Les Conseils supérieurs de la magistrature en Europe*. Thierry-Serge Renoux (sous la dir. de). Paris: La Documentation française, 2000. 320 p.
9. *Les Constitutions de l'Europe des douze*. Textes rassemblés et présentés par Henri Oberdoff. Paris: la Documentation française, 1992, p. 127-148.
10. Leș I. *Sisteme judiciare comparate*. București: All Beck, 2002, p. 457.
11. Mazilu D. *Echitate și justiție în viața internațională*. București: Editura politică, 1979. 186 p.
12. Negru A. Identificarea statutului de autoritate a justiției contemporane într-un stat democratic. În: *Problemele actuale ale istoriei, teoriei dreptului și științelor administrației publice (1-2 octombrie 2009): Conferința științifică internațională*. Chișinău: ASEM, 2010, p. 35-37. 181 p.

V. Acte normative:

1. *Constituția Statelor Unite ale Americii*. Traducere și note de E.S. Tănăsescu și N. Pavel. București: ALL Beck, 2002. p. 22-23. 89 p.
2. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. www.icj-cij.org/homepage/index.php?p1=0&lang=eng.
3. Constituția României din 21 noiembrie 1991. Publicată în: *Monitorul Oficial al României*, nr. 767 din 31 octombrie 2003, www.csm1909.ro.
4. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr. 1.

Tema 2. GARANȚIILE INDEPENDENȚEI AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine natura garanțiilor juridice normative;
- să identifice natura și conținutul independenței autorității judecătorești și a justiției;
- să distingă principalele forme ale independenței instanței judecătorești;
- să caracterizeze aspectele generale ale independenței judecătoreștii.

La nivel de aplicare:

- să determine suportul normativ-juridic al garanțiilor juridice;
- să identifice și să caracterizeze formele independenței justiției și a autorității judecătorești;
- să stabilească coraportul dintre independența organizațională, independența financiară și independența funcțională a autorității judecătorești și a justiției;
- să compare fenomenul neutralității justiției cu cel al independenței justiției;
- să determine interdependența dintre independența obiectivă și independența subiectivă a judecătorului;
- să compare realitatea de realizare a independenței judecătorului în diferite sisteme juridice contemporane;
- să demonstreze valoarea garanțiilor juridice ale independenței autorității judecătorești pentru o societate democratică;
- să determine interdependența statutului judecătorului de nivelul de dezvoltare și realizare al statutului funcționarului din sfera justiției.

La nivel de integrare:

- să estimeze perspectivele de dezvoltare a sistemului de garanții al manifestării autorității judecătorești;
- să aprecieze ponderea principiilor fundamentale ale justiției pentru dezvoltarea sistemului de garanții al autorității judecătorești;
- să argumenteze necesitatea sistemului de garanții al autorității judecătorești pentru societatea contemporană;
- să argumenteze axiologia independenței justiției contemporane prin perspectiva dezvoltării statalității contemporane;
- să estimeze eficiența reglementărilor juridice, care determină independența justiției naționale;
- să aprecieze eficiența evenimentelor juridice asupra dezvoltării independenței judecătorului național;
- să estimeze impactul social al independenței justiției naționale.

II. Repere de conținut:

1. Natura garanțiilor juridice. Garanții constituționale. Garanții legale. Garanții instituționale. Independența justiției.

2. Independența autorității judecătorești. Independența politică. Independența organizațională și funcțională a autorității judecătorești.

3. Independența instanței. Independența organizațională. Independența funcțională. Independența financiară.

4. Independența judecătorului. Politică. Materială. Socială. Independența subiectivă. Independența obiectivă. Biroul judecătorului. Angajații biroului judecătorului.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. Determinați natura și ierarhia garanțiilor juridice ale independenței justiției.
2. Care este structura internă a independenței justiției? A autorității judecătorești?

3. Enumerați și caracterizați elementele de independență a instanței de judecată.
4. Analizați elementele de independență a judecătorului.
5. Stabiliți interacțiunea dintre independența justiției, independența autorității judecătorești, independența instanței și independența judecătorului.

IV. Repere bibliografice:

1. Dăniler Cr. *Independența justiției în statul de drept (I)*. Standarde de independență structurală. www.cristidanilet.ro
2. Dialog cu dr. Valeriu M. Ciuca despre reabilitarea judecătorului și rolul lui în construcția noii culturi juridice europene, plasat 13 iulie 2010/ www.danstoica.ro/?tag=justitie
3. Lazări C. Punct de vedere: *Independența judecătorilor este un beneficiu al cetățenilor*. <http://www.timpul.md/articol/puncte-de-vedere-independenta-judecatorilor-este-un-beneficiu-al-cetatenilor-20420.html?action=print>
4. Negru A. Caracteristica și valoarea reglementărilor constituționale ce determină organizarea și funcționalitatea justiției. În contextul Legii Fundamentale a Republicii Moldova. În: *Revista de Studii și Cercetări Juridice*. Chișinău, 2011, nr.3-4, p.138-148.
5. Pârțac O. *Apărarea demnității, onoarea și reputația profesională a persoanei în Republica Moldova*. <http://ijc.md/Publicatii/resurse/onoare.pdf> (vizitat 22.03.2014).

V. Acte normative:

1. *Constituția Statelor Unite ale Americii*. Traducere și note de E.S. Tănăsescu și N. Pavel. București: ALL Beck, 2002, p. 22-23. 89 p.
2. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. www.icj-cij.org/homepage/index.php?p1=0&lang=eng.
3. *Les Constitutions de l'Europe des douze*. Textes rassemblés et présentés par Henri Oberdoff. Paris: la Documentation française, 1992. 386 p.

4. Constituția României din 21 noiembrie 1991. Publicată în: *Monitorul Oficial al României*, nr. 767 din 31 octombrie 2003, www.csm1909.ro.
5. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr. 1.
6. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
7. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 59-60/664; Republicată în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.117-119/946.

Tema 3. CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII ȘI ALTE ORGANE DE ADMINISTRARE DIN SFERA JUSTIȚIEI

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine natura Adunării Generale a Judecătorilor;
- să identifice retrospectivile dezvoltării instituționale a CSM în reglementările normativ-juridice naționale;
- să distingă structura internă a CSM;
- să identifice instituțiile ce contribuie la autoadministrarea autorității judecătorești și activează pe lângă CSM;
- să caracterizeze direcțiile funcționale ale CSM.

La nivel de aplicare:

- să determine suportul normativ-juridic de activitate a CSM și a instituțiilor specializate în domeniu;
- să identifice modul de formare a CSM și a instituțiilor specializate în autoadministrarea autorității judecătorești;
- să stabilească locul și rolul CSM în procesul de autoadministrare a autorității judecătorești;
- să compare modul de organizare, formare și funcționare a instituției CSM în diferite sisteme juridice europene;
- să determine axiologia CSM în afirmarea independenței autorității judecătorești;
- să compare evoluția competențelor Colegiului disciplinar al judecătorilor la diferite etape de afirmare a legislației naționale;
- să caracterizeze modul de formare și interacțiunea funcțională a Inspecției Judiciare cu CSM;
- să caracterizeze axiologia competențelor funcționale ale colegiilor de evaluare și selecție pentru realizarea unei autorități judecătorești independente;

- să determine activitatea CSP și a instituțiilor specializate în procesul de autoadministrare a organelor procuraturii în sistemul legislativ național.

La nivel de integrare:

- să estimeze perspectivele de dezvoltare a instituției CSM;
- să aprecieze impactul activității CSM asupra calității și eficienței autorității judecătorești;
- să argumenteze valoarea instituțiilor specializate ale CSM în procesul de autoadministrare a autorității judecătorești;
- să argumenteze perspectivele de lărgire a competențelor Adunării Generale a Judecătorilor;
- să estimeze perspectivele de optimizare a activității Inspecției Judiciare;
- să aprecieze calitatea și eficiența activității instituțiilor specializate ale CSM;
- să estimeze activitatea CSP în realitatea juridică națională.

II. Repere de conținut:

1. Dezvoltarea instituțională a CSM în sistemele juridice contemporane. Retrospectiva evoluției instituționale a CSM în reglementările normativ-juridice naționale.

2. Componenta CSM. Modalitatea de formare a CSM. Locul și rolul CSM în autoritatea judecătorească națională. Probleme și perspective, în condițiile Republicii Moldova, ale dezvoltării instituționale a CSM. Structura CSM. Analiza și retrospectiva comparativă în domeniul organizării și a modului de formare a CSM.

3. Competența CSM. Reglementarea normativ-juridică. Analiza legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii în domeniul competenței. Regulamentul CSM. Analiza și retrospectiva comparativă în domeniul competenței CSM.

4. Adunarea Generală a Judecătorilor. Locul și rolul Adunării Generale a Judecătorilor în procesul de autoadministrare a autorității judecătorești. Competența. Modul și condițiile de convocare. Interacțiunea Adunării Generale a Judecătorilor cu CSM.

5. Organizarea CSM. Instituțiile ce activează pe lângă CSM. Colegiul de evaluare. Colegiul de selecție. Colegiul disciplinar. Inspekția judiciară. Reglementarea normativ-juridică. Actele legislative speciale. Modul și condițiile de formare. Structura. Competența. Interacțiunea funcțională.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. Efectuați o analiză comparativă a procesului de dezvoltare a instituției CSM în sistemele juridice ale Republicii Moldova și ale României.
2. Analizați modul de formare a CSM.
3. Caracterizați competențele CSM în procesul de autoadministrare a autorității judecătorești.
4. Studiați și caracterizați reglementările normativ-juridice care reglementează modul de convocare și competența Adunării Generale a Judecătorilor.
5. Evidențiați aspecte practice și normative de interacțiune a Adunării Generale a Judecătorilor cu CSM.
6. Care sunt criteriile de selecție?
7. Argumentați componența Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor.
8. Expuneți-vă referitor la modul de formare a Inspekției Judiciare.
9. Dați o apreciere reglementării juridice a răspunderii disciplinare a judecătorului.

IV. Repere bibliografice:

1. Cantisan Heriberto Asencio, Torres Luis del Castillo, Navarro Fernando Martos. *Cuerpo de Agentes de la Administracion de Justicia*. EDITORIAL MAD, 2000. 674 p.
2. *Constitucion y tribunal constitucional*. Edición preparada por Enrique Linde Paniagua, Doctor en Derecho. Civitas: 1999. 627 p.
3. Dialog cu judecătorii Adrian Neacșu, Cristian Dănilieț și Horațius Dumbravă despre proiectul lor comun la alegerea pentru Consiliul Superior al Magistraturii, plasat 30 iunie 2010 / www.danstoica.ro/?tag=justitie,

4. Lopez Guerra L. Genèse et rôle du pouvoir judiciaire. In: *Les Conseils supérieurs de la magistrature en Europe*. Thierry-Serge Renoux (sous la dir. de). Paris: La Documentation française, 2000. 320 p.
5. *Les Constitutions de l'Europe des douze*. Textes rassemblés et présentés par Henri Oberdoff. Paris: la Documentation française, 1992, p. 127-148.
6. Miranda J. Le Conseil supérieur de la magistrature. In: *Les Conseils supérieurs de la magistrature en Europe*. Thierry-Serge Renoux (sous la dir. de). Paris: La Documentation française, 2000. 320 p.
7. Negru A., Negru B. Reflecții cu privire la legitimitatea Consiliului Superior al Magistraturii în contextul legislației naționale actuale și a standardelor europene. În: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr. 1, p. 51-54.
8. Negru A. Opinii cu privire la organizarea, abordarea metodologică și sarcinile atestării magistraților. În: *Sesiunea științifică: Teorii și practici ale guvernării democratice*. Chișinău, Republica Moldova, 23-24 octombrie 2010. Caietul științific al ISAM. Chișinău, 2011, nr. 4, p. 249-255.
9. Vincent Jean, Montagnier Gabriel, Varinard Andre. *La justice et ses Institutions*. Paris: Daloz, 1985. 191 p.

V. Acte normative:

1. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19.07.96. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 64/641 din 03.10.1996. Republicată în: *Monitorul Oficial*, nr. 186-188/752, din 22.08.2003.
2. Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr.789-XIII din 26.03.1996. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.32-33/323 din 30.05.1996.
3. Legea privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 nr. 231 din 25.11.2011. În: *Monitorul Oficial*, nr. 1-6. 06.01.2012.

4. Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor nr.154 din 05.07.2012. În: *Monitorul Oficial*, nr. 190-192, din 14.09.2012.
5. Legea nr. 317 din 1 iulie 2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. ****) Republicată în temeiul art. VI, titlul XV din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în: *Monitorul Oficial al României*. Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, dându-se textelor o nouă numerotare. Legea nr. 317/2004 a fost publicată în: *Monitorul Oficial al României*. Partea I, nr. 599 din 2 iulie 2004, iar ulterior a fost modificată și completată prin Legea nr. 247/2005.
6. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
7. Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13.12.94. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr.8/86.

Tema 4. CARACTERISTICA PRINCIPIILOR JUSTIȚIEI CONTEMPORANE. INDEPENDENȚA AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine valoarea și interacțiunea principiilor caracteristice justiției contemporane;
- să identifice esența independenței autorității judecătorești;
- să distingă principalele elemente ale independenței autorității judecătorești;
- să cunoască principalele reglementări juridice internaționale ce stabilesc principiile justiției.

La nivel de aplicare:

- să determine sistemul de principii caracteristice organizării și funcționalității autorității judecătorești;
- să identifice valoarea comportamentului etic al judecătorului prin prisma principiilor justiției contemporane;
- să stabilească latura obiectivă și subiectivă a independenței judecătorului;
- să compare realizarea practică a independenței justiției, a autorității judecătorești, a judecătorului în diferite sisteme juridice contemporane;
- să determine valoarea principiilor de la Milano pentru aprecierea independenței justiției naționale;
- să caracterizeze principiul consolidării justiției contemporane.

La nivel de integrare:

- să estimeze gradul de realizare a principiilor justiției în realitatea juridică națională;
- să aprecieze calitatea și eficiența justiției prin prisma realizării principiilor justiției contemporane;

- să argumenteze interacțiunea principiilor caracteristice justiției contemporane;
- să argumenteze reglementările juridice din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorului;
- să estimeze perspectivele modului de organizare și funcționare a Colegiilor de evaluare și selecție;
- să aprecieze influența propagandei, ca formă de atentare la independența justiției, a autorității judecătorești și a judecătorului;
- să prognozeze noi mecanisme de asigurare a independenței justiției contemporane.

II. Repere de conținut:

1. Importanța și valoarea principiilor ce determină organizarea și funcționarea justiției contemporane. Principiul independenței justiției. Principiul integrității justiției. Principiul imparțialității justiției. Principiul consolidării justiției.

2. Independența justiției. Latura obiectivă și subiectivă a independenței autorității judecătorești. Independența obiectivă și subiectivă a judecătorului. Coraport – justiție, autoritate judecătorească, organizare judecătorească.

3. Reglementarea juridică internațională și națională a independenței justiției. Caracteristica principiilor de la Milano (1985). Coraportul dintre principiile justiției și principiile ce determină activitatea judecătorului.

4. Comportamentul judecătorilor. Principiile de la Bangalore (2002). Rolul și importanța regulilor cu caracter deontologic în procesul de activitate al judecătorilor. Efectele juridice ale comportamentului deontologic al judecătorului. Analiza reglementărilor legislative naționale. Propaganda ca tentativă de afectare a independenței justiției și a judecătorilor. Măsurile de contracarare a efectelor.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. Caracterizați principiile justiției contemporane și evaluați interacțiunea dintre ele.

2. Efectuați o delimitare între independența obiectivă și subiectivă a judecătorului.
3. Efectuați o analiză a principiilor de la Milano cu privire la independența justiției.
4. Efectuați o analiză a comportamentului deontologic al judecătorului.

IV. Repere bibliografice:

1. Dăniluț Cr. *Independența justiției în statul de drept (I). Standardele de independență structurală*. www.cristidanilet.ro
2. Ionescu St. *Justiție și jurisprudență în statul de drept*. București: Universul Juridic, 2008. 368 p.
3. Ionescu St. *Principiile procedurii judiciare în reglementarea actuală și în noile coduri de procedură*. București: Universul Juridic, 2010. 220 p.
4. Negru A. Finalități doctrinare și praxiologice ale justiției consolidate. În: *Pandectele Române*, 2012, nr. 12, p.78-90.
5. Negru A. Identificarea statutului de autoritate a justiției contemporane într-un stat democratic. În: *Problemele actuale ale istoriei, teoriei dreptului și științelor administrației publice (1-2 octombrie 2009)*: Conferința științifică internațională. Chișinău: ASEM, 2010, p. 35-37. 181 p.
6. Negru A. Independența personală a judecătorului în condițiile statului de drept. În: *Administrarea publică*, 2000, nr. 1, p. 52-57.
7. Negru A. Procesul consolidării justiției – autoperfecționarea continuă a justiției contemporane. În: *Revista Națională de Drept*, 2012, nr. 10, p.16.
8. Negru A. Valorificarea capacității societății civile în procesul de reformare a justiției. În: *Societatea civilă în realizarea Strategiei de reformare a sectorului justiției 2011-2016*: Conferința internațională științifico-practică din 14 octombrie 2011, Chișinău. În: *Revista Națională de Drept*. Ediție specială, 2011, nr. 10-11, p. 19-23.

9. Negru B., Negru A. Normativitatea, realitatea juridică și esența socială a dreptului în societățile contemporane. În: *Administrarea publică*, 2011, nr.4, p.41-49.
10. Pârțac Ol. *Apărarea demnității, onoarei și reputației profesionale a persoanei în Republica Moldova*. <http://ijc.md/Publicatii/resurse/onoare.pdf> (vizitat 22.03.2014).

V. Acte normative:

1. Principiile Fundamentale referitoare la independența instanțelor judecătorești. Adoptate la Congresul al VII-lea al ONU pentru preîntâmpinarea criminalității și comportarea cu infractorii. Milano, 26 august - 6 septembrie 1985. Ratificate prin rezoluțiile Adunării Generale a ONU 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985.
2. Declarația de la Beijing cu privire la principiile de independență a justiției în Regiunea LAWASIA, adoptată la 19 august 1995. www.csm1909.ro.
3. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la 10 decembrie 1948 de Adunarea Generală a ONU, www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR.../rum.pdf
4. Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25.12.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 17.03.2009, nr. 55-56/155.
5. Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016. În: *Monitorul Oficial*, 25.03.2016, nr. 69-77. Data intrării în vigoare: 01.08.2016.
6. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial*, 15.08.2014, nr.238-246.
7. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 26.10.1995, nr.59-60/664.
8. Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 05.10.2010, nr.194-196/637.

9. Legea cu privire la testarea integrității profesionale nr. 325 din 23.12.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 14.02.2014, nr. 35-41.
10. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
11. Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14.10.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 12.03.2004, nr. 42-44.
12. Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a Hotărârii judecătorești nr.87 din 21.04.2011. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 01.07.2011, nr.107-109/282.
13. Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr.48 din 22.03.2012. În: *Monitorul Oficial*, 31.03.2012, nr.63.
14. Legea privind testarea integrității profesionale nr. 325 din 23.12.2013. În: *Monitorul Oficial*, 14.02.2014, nr. 35-41.
15. Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară și comentariul asupra acestora. http://www.kas.de/wf/doc/kas_876-1442-19-30.pdf?100528133421.

Tema 5. REFORMA JUSTIȚIEI. REFORMA INSTITUȚIONALĂ A AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine necesitatea reformei justiției naționale;
- să identifice obiectivele reformei justiției naționale;
- să distingă locul și rolul CSJ în procesul de unificare a practicii judiciare;
- să caracterizeze reorganizarea hărții judiciare.

La nivel de aplicare:

- să determine căile de prevenire și combatere a corupției în sistemul justiției;
- să identifice prioritățile de reformă a justiției naționale;
- să stabilească măsurile orientate spre reducerea duratei procedurilor judiciare;
- să compare procesele de reformă a justiției în diferite sisteme juridice europene;
- să determine măsurile de unificare a practicii judiciare;
- să determine accesul liber la justiție;
- să caracterizeze elementele de consolidare ale sistemului penitenciar, orientate spre promovarea calității și eficienței justiției contemporane.

La nivel de integrare:

- să estimeze perspectivele de reformare a justiției naționale;
- să aprecieze calitatea și eficiența reformelor din sfera justiției;
- să argumenteze anumite segmente ale reformei justiției naționale;
- să argumenteze manifestarea axiologică a accesului liber la justiție pentru determinarea calității și eficienței justiției;
- să estimeze finalitățile procesului de reformă a justiției naționale.

II. Repere de conținut:

1. Principiile fundamentale. Garantarea independenței efective a sistemului judiciar. Completarea cadrului legislativ privind reforma sistemului judiciar și monitorizarea implementării acestuia. Distribuirea aleatorie a cauzelor. Asigurarea transparenței actului de justiție. Îmbunătățirea calității actului de justiție. Realizarea unui cadru legislativ coerent.

2. Unificarea practicii judiciare. Pregătirea magistraților și a altor categorii de personal din cadrul sistemului judiciar. Sporirea eficienței și responsabilizării sistemului judiciar.

3. Reducerea duratei procedurilor judiciare. Reducerea volumului de activitate. Stabilirea unei politici privind resursele umane în cadrul sistemului judiciar. Consolidarea capacității administrative a instanțelor. Continuarea procesului de informatizare a sistemului judiciar.

4. Administrarea economico-financiară a instanțelor. Competența în domeniu. Controlul intern și extern al administrării economico-financiare a instanțelor de judecată.

5. Garantarea accesului liber la justiție. Consolidarea cadrului legislativ. Asigurarea în practică a accesului liber la justiție. Justiția pentru minori. Consolidarea mediului de afaceri. Consolidarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul cooperării judiciare internaționale.

6. Consolidarea sistemului penitenciar potrivit standardelor europene. Protecția victimelor și reintegrarea socială a infractorilor (P.V.R.S.I.) Prevenirea și combaterea corupției din sistemul judiciar.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. În ce formă se monitorizează cadrul legislativ din domeniul justiției?
2. Explicați condițiile de transparență a actului de justiție.
3. Care ar fi metodele de unificare a practicii judiciare?
4. Exemplificați modele de practică judiciară în sistemele juridice europene.
5. Evidențiați metode de responsabilizare a sistemului judiciar.

6. Evidențiați politici de eficientizare a sistemului judiciar.
7. Argumentați necesitatea consolidării capacității administrative ale instanțelor.
8. Evidențiați și caracterizați obiectivele procesului de informatizare a sistemului judiciar.
9. Care ar fi obiectivele de reducere a numărului de cauze pentru un judecător?
10. Explicați esența și obiectivele pentru realizarea accesului la justiție.
11. Argumentați valoarea justiției de drept comun și a justiției specializate.
12. Efectuați o sintetizare a pachetului de acte normativ-juridice din domeniul penitenciar.

IV. Repere bibliografice:

1. Negru A. Problemele actuale ale autorității judecătorești în Republica Moldova. În: *Revista Națională de Drept, Conferința științifică jubiliară internațională. USM. „50 de ani ai Facultății de Drept”*. Ediție specială, 2009, nr. 10-12, p. 97-98.
2. Negru A. Procesul consolidării justiției – autoperfecționarea continuă a justiției contemporane. În: *Revista Națională de Drept*, 2012, nr. 10, p. 11-17.
3. Negru A. Valorificări teoretice și perspective praxiologice ale fenomenului justiției consolidate. În: *Закон и жизнь*, 2012, № 11, c. 52-58.
4. Negru A. Valorificarea capacității societății civile în procesul de reformare a justiției. În: *Societatea civilă în realizarea Strategiei de reformare a sectorului justiției 2011-2016: Conferința internațională științifico-practică: 14 octombrie 2011, Chișinău*. În: *Revista Națională de Drept*, Ediție specială, 2011, nr. 10-11, p. 19-23.
5. Șterbeț V. *Reforma judiciară și de drept în Republica Moldova: Realizări, probleme, perspective*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2005. 312 p.

6. Vincent Jean, Montagnier Gabriel, Varinard Andre. *La justice et ses Institutions*. Paris: Daloz, 1985. 191 p.

V. Acte normative:

1. Carta Europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg în perioada 8-10 iulie 1998, www.justice.gov.md
2. Etica judiciară. Principii, valori și calități, raport 2009-2010. Aceste principii de conduită au fost redactate în conformitate cu decizia adoptată de Adunarea Generală a RECJ, iunie 2007, Bruxelles, p. 11-12. www.unbr.ro/fisiere/file/international/Etica-judiciara-Londra.doc
3. Legea cu privire la procuratură nr. 3 din 25.02.2016. În: *Monitorul Oficial*, 25.03.2016, nr. 69-77. Data intrării în vigoare: 01.08.2016.
4. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial*, 15.08.2014, nr.238-246.
5. Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 26.10.1995, nr.59-60/664.
6. Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 05.10.2010, nr.194-196/637.
7. Legea privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 nr. 231 din 25.11.2011. În: *Monitorul Oficial*, nr. 1-6. 06.01.2012.
8. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
9. Principii fundamentale asupra independenței sistemului judiciar, adoptate de cel de-al Șaptelea Congres al Națiunilor Unite privind Prevenirea infracțiunilor și tratamentul infractorilor, susținut la Milano, din 26 august până la 6 septembrie 1985 și avizate prin Rezoluțiile 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146

- din decembrie 1985 ale Adunării Generale. Expunerea de motive. www.csm1909.ro.
10. Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară și comentariul asupra acestora. http://www.kas.de/wf/doc/kas_876-1442-19-30.pdf?100528133421.
 11. Recomandarea nr.(94)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor. Adoptat de Comitetul de Miniștri în data de 13 octombrie 1994 la cea de-a 516-a întâlnire a secretarilor de stat. www.google.com/viewer?a=v&q=cache:0NZL178dErsJ:
 12. Recomandarea nr. R (86)12 privind măsurile referitoare la prevenirea și reducerea supraîncărcării muncii în tribunale. www.csm1909.ro.

Tema 6. EFICIENȚA ȘI CALITATEA ACTULUI DE JUSTIȚIE. ROLUL CEPEJ ÎN PROMOVAREA EFICIENȚEI ȘI CALITĂȚII JUSTIȚIEI NAȚIONALE

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine rolul CEPEJ în promovarea eficienței și a calității justiției naționale;
- să identifice rolul CEDO în fortificarea eficienței și calității justiției;
- să identifice sistemul de recomandări, elaborate de CEPEJ, orientate spre promovarea calității și eficienței justiției naționale;
- să caracterizeze rolul CSM în eficientizarea activității autorității judecătorești.

La nivel de aplicare:

- să determine rolul legislativului și executivului în asigurarea eficienței actului de justiție;
- să stabilească limitele analogiei legii și dreptului;
- să stabilească recomandările CEPEJ în procesul de asigurare a eficienței justiției naționale;
- să caracterizeze măsurile recomandate de CEPEJ, orientate spre eficientizarea serviciului public al justiției;
- să determine criteriile de eficiență a actului de justiție;
- să compare rolul CSM în procesul de asigurare a eficienței justiției în sisteme juridice europene;
- să demonstreze rolul experților în determinarea calității și eficienței justiției contemporane;
- să efectueze o sinteză comparativă a excepției de neconstituționalitate și a excepției de ilegalitate.

La nivel de integrare:

- să estimeze perspectivele de eficientizare a justiției naționale;

- să aprecieze coraportul dintre eficiența și calitatea justiției cu volumul de lucru al unui judecător;
- să argumenteze criteriile de determinare a complexității cauzelor examinate în instanță;
- să argumenteze necesitatea normării volumului de lucru al procurorului și judecătorului;
- să estimeze perspectivele capacității de inerpretare a normelor juridice din partea judecătorului;
- să aprecieze reglementările juridice naționale ce vizează calcularea volumului de lucru al judecătorului;
- să estimeze finalitățile impactului reorganizării hărții judiciare.

II. Repere de conținut:

1. Eficiența actului de justiție. Utilitatea și economicitatea. Respectarea dreptului subiectiv. Rolul legislativului și executivului în procesul de asigurare a eficienței actului de justiție.

2. Rolul CEPEJ în procesul de asigurare a eficienței justiției naționale. Grupurile de lucru permanente. Modul de activitate. Recomandările CEPEJ.

3. Rolul CSM în procesul de asigurare a eficienței justiției naționale. Eficiența justiției. Implicarea CSM în monitorizarea volumului de lucru pentru un judecător. Experiența altor state în domeniu. Oportunitatea reglementărilor legislative și normativ-juridice în domeniu.

4. Aplicarea dreptului prin analogie de către instanțele judecătorești. Analogia legii. Analogia dreptului. Limitele de aplicare. Capacitatea de interpretare a normelor juridice din partea instanțelor judecătorești.

5. Contenciosul normativ. Excepția de neconstituționalitate. Excepția de ilegalitate. Experiența altor state.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. Vă expuneți referitor la esența și obiectivele eficienței justiției.
2. Care este natura CEPEJ și realizarea obiectivelor prin intermediul grupurilor de lucru.

3. Care este valoarea recomandărilor CEPEJ?
4. Care pot fi metodele de uniformizare a volumului de lucru al judecătorului în realitatea juridică națională? Utilizați experiența altor state.
5. Care este rolul autorității judecătorești în procesul de interpretare a normelor juridice?
6. Efectuați o diferențiere între excepția de neconstituționalitate și excepția de ilegalitate.

IV. Repere bibliografice:

1. Negru A., Manțuc E. Factorii care determină eficiența activității de aplicare a dreptului de către organele autorităților publice. În: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 5, p. 16-20.
2. Negru A., Mihalaș V. Calitatea justiției ca o condiție de edificare a statului de drept. În: *Sesiunea științifică: Teorii și practici ale guvernării democratice*, Chișinău – Republica Moldova, 23-24 octombrie 2010; *Caietul științific al ISAM*. Chișinău, 2011, nr. 4, p. 229-236.
3. Negru A. Cariera judecătorului în realitatea juridică națională. Tendințe de reglementare. În: *Revista de Studii Juridice*, 2010, nr. 3-4, p. 24-39.
4. Negru A. *Consolidarea justiției în statul contemporan democratic*. Chișinău: Sirius, 2012. 239 p.
5. Orlov M. *Curs de contencios administrativ*. Chișinău: Elena-Vi, 2009. 158 p.

V. Acte normative:

1. Carta Europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg în perioada 8-10 iulie 1998, www.justice.gov.md
2. Recomandarea nr. (94)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor. Adoptat de Comitetul de Miniștri în data de 13 octombrie 1994 la cea de-a 516-a întâlnire a secretarilor de stat. [www.//docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:ONZL178dErsJ:](http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:ONZL178dErsJ:)

3. Recomandarea nr. R (86)12 privind măsurile referitoare la prevenirea și reducerea supraîncărcării muncii în tribunale. www.csm1909.ro.
4. Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară și comentariul asupra acestora. http://www.kas.de/wf/doc/kas_876-1442-19-30.pdf?100528133421.
5. Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.57- 58/375, din 18.05.2000.

Tema 7. RĂSPUNDEREA MAGISTRATULUI

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine reglementările normativ-juridice internaționale și naționale referitoare la răspunderea magistratului;
- să identifice formele răspunderii juridice a magistratului;
- să distingă instituțiile competente în stabilirea răspunderii juridice a magistratului;
- să caracterizeze importanța reglementării juridice a răspunderii magistratului.

La nivel de aplicare:

- să determine interacțiunea dintre diferite forme de răspundere juridică a magistratului;
- să identifice natura răspunderii juridice a magistratului;
- să stabilească interconexiunea răspunderii juridice a magistratului cu principiile justiției contemporane;
- să stabilească condițiile de existență, în anumite forme, a răspunderii juridice a magistraților;
- să determine eficiența impactului răspunderii juridice a magistratului;
- să compare reglementările specializate în răspunderea juridică a magistratului în diferite sisteme de drept europene;
- să compare răspunderea juridică civilă a magistratului cu răspunderea patrimonială a magistratului;
- să demonstreze consecutivitatea obligatorie dintre anumite forme ale răspunderii civile a magistraților;
- să acorde o apreciere răspunderii morale a justiției în societatea contemporană;
- să determine rolul statului în procesul de răspundere a justiției.

La nivel de integrare:

- să estimeze perspectivele evoluției instituției răspunderii juridice a magistratului;
- să aprecieze impactul social al răspunderii juridice a magistratului;
- să argumenteze necesitatea identificării răspunderii morale a justiției;
- să argumenteze delimitările dintre răspunderea juridică a judecătorului și a procurorului;
- să estimeze calitatea și eficiența instituției răspunderii juridice a magistratului în legislația națională.

II. Repere de conținut:

1. Magistratul, subiect al răspunderii juridice speciale. Răspunderea judecătorului. Răspunderea procurorului. Reglementările normativ-juridice în domeniu. Interconexiunea răspunderii magistratului cu principiile caracteristice justiției contemporane.

2. Formele răspunderii juridice a magistratului. Răspunderea disciplinară. Răspunderea administrativă. Răspunderea civilă. Răspunderea penală. Proceduri de atragere la răspundere juridică a magistratului. Coliziuni în reglementările naționale. Răspunderea civilă și răspunderea patrimonială extensivă a magistratului. Delimitări conceptuale și în reglementările legislative de perspectivă.

3. Răspunderea justiției. Răspunderea morală. Încrederea în justiție. Recomandările CEPEJ în domeniu. Răspunderea juridică. Rolul statului în procesul de răspundere a justiției.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. Care sunt formele răspunderii juridice a magistratului?
2. Care sunt condițiile de survenire a anumitor forme de răspundere juridică a judecătorului?
3. Identificați în reglementările juridice naționale, referitoare la răspunderea judecătorului, implicarea principiilor generale ale justiției.

4. Care este deosebirea dintre răspunderea juridică civilă a magistratului și răspunderea patrimonială extensivă a magistratului?
5. Caracterizați și argumentați implicarea statului ca subiect al raportului de răspundere juridică civilă în condițiile cauzării unor daune justițiabililor prin emiterea unor acte de justiție.

IV. Referințe bibliografice:

1. Ghernaja G. Cr. *Responsabilitatea și răspunderea judecătorilor în exercitarea justiției* / Autoreferatul tezei de doctor în drept. Chișinău, 2011. 35 p.
2. Moraru E. *Răspunderea juridică a statului în dreptul intern* / Autoreferatul tezei de doctor în drept. Chișinău, 2014. 31 p.
3. Neacșu A. Pensia de serviciu nu poate fi o plasă de siguranță pentru corupție. www.adrianneacsu.jurindex.ro
4. Negru A., Novac T. Formele răspunderii juridice a magistratului. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.9, p. 18-25.
5. Novac T. *Statutul magistratului în arealul justiției* / Autoreferatul tezei de doctor în drept. Chișinău, 2017. 25 p.

V. Acte normative:

1. Declarația de la Beijing cu privire la principiile de independență a justiției în Regiunea LAWASIA, adoptată la 19 august 1995. www.csm1909.ro
2. Etica judiciară. Principii, valori și calități, raport 2009-2010. Aceste principii de conduită au fost redactate în conformitate cu decizia adoptată de Adunarea Generală a RECJ, iunie 2007, Bruxelles, p.11-12. www.unbr.ro/fisiere/file/international/Etica-judiciara-Londra.doc
3. Legea cu privire la procuratură nr. 3 din 25.02.2016. În: *Monitorul Oficial*, 25.03.2016, nr. 69-77. Data intrării in vigoare: 01.08.2016.
4. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial*, 15.08.2014, nr.238-246.
5. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 26.10.1995, nr.59-60/664.

6. Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 05.10.2010, nr.194-196/637.
7. Legea privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, nr. 231 din 25.11.2011. În: *Monitorul Oficial*, nr. 1-6. 06.01.2012.
8. Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 50-51, din 04.06.1998.
9. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
10. Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14.10.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 12.03.2004, nr. 42-44.
11. Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nr.87 din 21.04.2011. În: *Monitorul Oficial*, nr.107-109/282 din 01.07.2011.
12. Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr.48 din 22.03.2012. În: *Monitorul Oficial*, 31.03.2012, nr.63.
13. Legea privind testarea integrității profesionale nr. 325 din 23.12.2013. În: *Monitorul Oficial*, 14.02.2014, nr. 35-41.
14. Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară și comentariul asupra acestora. http://www.kas.de/wf/doc/kas_876-1442-19-30.pdf?100528133421.
15. Strasbourg, 19 noiembrie 2002, CCJE (2002) Aviz nr. 3, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE). Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei asupra principiilor și regulilor privind imperativele profesionale aplicabile judecătorilor și, în mod deosebit, a deontologiei, comportamentelor incompatibile și imparțialității, http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/textes/Aviz_en.asp.

Tema 8. MANAGEMENTUL ÎN JUSTIȚIA NAȚIONALĂ

I. Obiective de referință:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine competențele manageriale în justiție;
- să identifice componentele managementului în justiție;
- să distingă statutul funcționarilor publici din sfera justiției;
- să caracterizeze garanțiile speciale ale funcționarilor publici din sfera justiției.

La nivel de aplicare:

- să determine limitele reglementărilor juridice în domeniul managementului în justiție;
- să identifice componentele managementului instanței de judecată;
- să stabilească locul și rolul managementului în realizarea unei justiții calitative și eficiente;
- să stabilească capacitatea de monitorizare a cursului acțiunii juridice;
- să determine mijloacele de determinare rapidă a restanțelor și atenuarea consecințelor;
- să aprecieze comparativ utilizarea tehnologiilor moderne pentru gestiunea timpului în sistemul juridic;
- să aprecieze administrarea resurselor umane din cadrul instanței;
- să aprecieze administrarea resurselor financiare și materiale din cadrul instanței judecătorești;
- să determine gestionarea duratei acțiunii juridice și a volumului de lucru al magistratului.

La nivel de integrare:

- să estimeze perspectivele de dezvoltare a capacităților manageriale în sistemul judecătoresc și în sistemul organelor procuraturii;

- să estimeze condițiile și conținuturile formării capacităților manageriale pentru judecători și procurori;
- să argumenteze necesitatea promovării conținutului competențelor manageriale în aspect profesional și psihologic;
- să argumenteze importanța instruirii manageriale în justiție;
- să estimeze etapele de formare managerială în domeniul justiției;
- să aprecieze structura managementului instanței de judecată și a procuraturii;

II. Repere de conținut:

1. Contextul național și internațional. Mecanismul de funcționare eficientă a justiției la nivel național. Administrarea justiției și a instanțelor judecătorești la nivel local. Administrarea resurselor umane din cadrul instanțelor judecătorești. Administrarea resurselor financiare din cadrul instanțelor judecătorești.

2. Organizarea internă a instanțelor de judecată. Președintele instanței. Administratorul instanței. Delimitarea de competențe. Biroul judecătorului. Angajații biroului judecătorului. Statutul funcționarilor publici din sfera justiției. Instruirea lor. Garanțiile atribuite. Distanța acțiunii juridice și reducerea ei.

3. Capacitatea de evaluare a duratei totale a acțiunilor juridice. Criterii stabilite pentru durata acțiunilor juridice. Tipologia cazurilor. Capacitatea de monitorizare a cursului acțiunii juridice. Mijloacele de determinare rapidă a întârzierilor și atenuarea consecințelor. Utilizarea tehnologiilor moderne ca instrument pentru gestiunea timpului în sistemul juridic.

III. Sarcini de autoevaluare:

1. Care sunt formele și elementele de administrare a justiției?
2. Formulați generalitățile și particularitățile unui statut al funcționarului public din sfera justiției.
3. Care sunt subiecții din instanță, încadrați în acest statut?
4. Explicați distanța acțiunii juridice și modalitățile de reducere a ei.

5. Cum poate fi monitorizată o acțiune juridică?
6. Criteriile pentru stabilirea duratei acțiunii juridice.

IV. Referințe bibliografice:

1. Negru A. Cariera judecătorului în realitatea juridică națională. Tendințe de reglementare. În: *Revista de Studii Juridice*, 2010, nr. 3-4, p. 24-39.
2. Negru A. *Consolidarea justiției în statul contemporan democratic*. Chișinău: Sirius, 2012. 239 p.
3. Negru A. Opinii cu privire la organizarea, abordarea metodologică și sarcinile atestării magistraților. În: *Sesiunea științifică: „Teorii și practici ale guvernării democratice”*, Chișinău – Republica Moldova, 23-24 octombrie 2010; *Caietul științific al ISAM*. Chișinău, 2011, nr. 4, p. 249-255.

V. Acte normative:

1. Curtea Supremă de Justiție. *Instrucțiunea cu privire la rapoartele statistice ale instanțelor judecătorești*. Chișinău: Î.S. "Dinamo – M.A.", 2008, p. 243-308.
2. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19.07.96. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 64/641 din 03.10.1996. Republicată în: *Monitorul Oficial*, nr. 186-188/752, din 22.08.2003.
3. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 59-60/664; Republicată în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.117-119/946.
4. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
5. Recomandarea nr.R (86)12 privind măsurile referitoare la prevenirea și reducerea supraîncărcării muncii în tribunale. www.csm1909.ro

Tema 1. CARACTERISTICA FENOMENULUI JUSTIȚIEI CONTEMPORANE

I. Repere de conținut:

- Aspecte istorice ale fenomenului de justiție. Fenomenul justiției în determinarea unei societăți democratice.
- Locul și rolul justiției contemporane în structura aparatului de stat.
- Tendințe de dezvoltare a justiției Republicii Moldova în condițiile procesului de integrare europeană.
- Aspecte generale ale calității și eficienței justiției.

II. Teme pentru proiecte de cercetare:

1. Condițiile calității și eficienței justiției contemporane
2. Perspective de dezvoltare a autorității judecătorești naționale
3. Încadrarea constituțională a autorității judecătorești
4. Identificarea statutului justiției în reglementările juridice internaționale și naționale
5. Accepțiunile justiției contemporane
6. Principiile fundamentale ale justiției contemporane
7. Independența justiției
8. Integritatea justiției
9. Imparțialitatea justiției
10. Rolul justiției contemporane în identificarea calității regimului politic

III. Repere bibliografice:

1. Aramă E. Statul de drept și puterea discreționară a judecătorului. În: *Edificarea statului de drept: Materialele conferinței științifico-practice*, Chișinău, 26-27 septembrie 2003. Chișinău: Bons Office, 2003, p. 291-295.

2. Craiovan I., Istrate M. *Ipostazele justiției*. București: Universul Juridic, 2012. 291 p.
3. Craiovan I. Considerații privind analiza conceptuală a statului de drept. În: *Edificarea statului de drept: Materialele conferinței științifico-practice*, p. 31-39.
4. Ionescu St. *Justiție și jurisprudență în statul de drept*. București: Universul Juridic, 2008. 368 p.
5. Negru A. Finalități doctrinare și praxiologice ale justiției consolidate. În: *Pandectele Române*, 2012, nr. 12, p.78-90.
6. Negru A. Identificarea statutului de autoritate a justiției contemporane într-un stat democratic. În: „*Problemele actuale ale istoriei, teoriei dreptului și științelor administrației publice (1-2 octombrie 2009)*”: Conferința științifică internațională. Chișinău: ASEM, 2010, p. 35-37. 181 p.
7. Negru A. Statul și justiția ca o reflectare a coraportului dintre stat și drept. În: „Învățământul superior și cercetarea – piloni ai societății bazate pe cunoaștere”: Conferința științifică internațională. Rezumatele comunicărilor. V-II. Chișinău. 2006. p. 337-338. 470 p.
8. Roos Stefanie Ricarda. Dialog pentru consolidarea unei justiții independente. 3-9 aprilie 2007, *Revista 22*, nr. 14 (891). /www.revista22.ro/

IV. Acte normative:

1. Carta Europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg în perioada 8-10 iulie 1998, www.justice.gov.md;
2. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr. 1.
3. Constituția României din 21 noiembrie 1991. Publicată în: *Monitorul Oficial al României*, nr. 767 din 31 octombrie 2003, www.csm1909.ro.
4. *Constituția Statelor Unite ale Americii*. Traducere și note de E.S. Tănăsescu și N. Pavel. București: ALL Beck, 2002, p. 22-23, 89 p.
5. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. www.icj-cij.org/homepage/index.php?p1=o&lang=eng.

Tema 2. ANALIZA ACTELOR NORMATIVE CE DETERMINĂ ACTIVITATEA CSM

I. Repere de conținut:

1. Autoadministrarea judecătorească. Reglementările constituționale. Rolul Curții Constituționale în determinarea activității CSM.

2. Reglementările legale. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii. Legea cu privire la statutul judecătorului. Legea cu privire la organizarea judecătorească.

3. Elementele de structură a Consiliului Superior al Magistraturii. Aparatul CSM. Instituțiile statale ce contribuie la activitatea CSM. Reglementările normativ-juridice ce stabilesc modul de organizare și funcționare a Colegiului disciplinar de pe lângă CSM. Reglementările normativ-juridice ce stabilesc modul de funcționare a Inspecției judiciare. Reglementările normativ-juridice ce stabilesc modul de funcționare a Colegiilor de selecție și de evaluare a performanțelor și cariera judecătorilor.

4. Reglementările normativ-juridice în domeniul respectiv cu atribuție la Procuratură. Consiliul Superior al Procurorilor. Suportul normativ-juridic. Lege. Regulamente. Colegiul disciplinar. Colegiile de selecție și evaluare a procurorilor. Modul de organizare și funcționare. Inspecția procurorilor. Statutul Inspecției.

II. Teme pentru proiecte de cercetare:

1. Aspectul comparat al reglementărilor constituționale ale instituției CSM în constituțiile lumii
2. CSM – autoritate de autoadministrare judecătorească
3. Coraportul dintre CSM și Adunarea Generală a Judecătorilor în procesul de autoadministrare a autorității judecătorești
4. Reflecții teoretico-practice cu privire la structura și competența CSM

5. Organizarea și activitatea Inspecției judiciare
6. Modul de formare și activitatea Colegiului disciplinar al judecătorilor și al procurorilor
7. Activitatea Colegiului de selecție a judecătorilor
8. Organizarea și funcționarea Colegiului de evaluare a performanțelor și cariera judecătorilor
9. Organizarea și competența Consiliului Superior al Procurorilor
10. Activitatea organelor specializate ale Consiliului Superior al Procurorilor

III. Repere bibliografice:

1. Negru A. Organizarea și competența Consiliului Superior al Magistraturii. Noțiuni generale. Aspect comparat. În: *Revista Națională de Drept*, 2007, nr. 1, p. 28-32.
2. Negru A., Negru B. Reflecții cu privire la legitimitatea Consiliului Superior al Magistraturii în contextul legislației naționale actuale și a standardelor europene. În: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr. 1, p. 51-54.
3. Negru Andrei. *Consolidarea justiției în statul contemporan democratic*. Chișinău: Sirius, 2012. 239 p.
4. Negru A. Definirea puterii judecătorești. În: *Buletinul Asociației Tinerilor Juriști*, 1999, nr. 2 (15), p. 14-18.
5. Negru A. Procesul consolidării justiției – autoperfecționarea continuă a justiției contemporane. În: *Revista Națională de Drept*, 2012, nr. 10, p. 11-17.
6. Poalelungi M. *Conduita legală și justiția*. Chișinău: Cartdidact, 2005. 180 p.
7. Pușcașu V. *Autoritatea judecătorească în exercitarea puterii de stat / Autoreferat al tezei de doctor în drept*. Chișinău, 2007. 35 p.

IV. Acte normative:

1. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19.07.96. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 64/641 din 03.10.1996. Republicată: *Monitorul Oficial*, nr. 186-188/752, din 22.08.2003.

2. Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr.789-XIII din 26.03.1996. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.32-33/323 din 30.05.1996.
3. Legea privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 nr. 231 din 25.11.2011. În: *Monitorul Oficial*, nr. 1-6. 06.01.2012.
4. Legea privind Institutul Național al Justiției nr. 152-XVI din 08.06.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr. 102-105/484.
5. Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21.04.2011. În: *Monitorul Oficial*, nr.107-109/282 din 01.07.2011.
6. Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor nr.154 din 05.07.2012. În: *Monitorul Oficial*, nr. 190-192, din 14.09.2012.
7. Legea nr. 317 din 1 iulie 2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. ****) Republicată în temeiul art. VI al Titlului XV din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în: *Monitorul Oficial al României*. Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, dându-se textelor o nouă numerotare. Legea nr. 317/2004 a fost publicată în: *Monitorul Oficial al României*. Partea I, nr. 599 din 2 iulie 2004, iar ulterior a fost modificată și completată prin Legea nr. 247/2005.
8. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
9. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 59-60/664; Republicată în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.117-119/946.
10. Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13.12.94. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr.8/86.

Tema 3. ADUNAREA GENERALĂ A JUDECĂTORILOR ȘI A PROCURORILOR

I. Repere de conținut:

1. Analiza conceptuală și a reglementărilor juridice ale modului de organizare a Adunării Generale a Judecătorilor. Locul și rolul Adunării Generale a Judecătorilor în sistemul autoadministrării autorității judecătorești. Analiză comparativă a modului de organizare și funcționare a Adunării Generale a Judecătorilor în sistemele juridice europene.

2. Regulamentul cu privire la modul de organizare și funcționare a Adunării Generale a Judecătorilor. Subiectele de competență a Adunării Generale a Judecătorilor. Delimitarea și continuitatea de competență cu Consiliul Superior al Magistraturii. Convocarea ordinară. Convocarea extraordinară. Principiile de organizare și de delegare.

3. Adunarea Generală a Procurorilor. Reglementările normativ-juridice din domeniu. Modul de convocare. Convocarea extraordinară. Interacțiunea de competență cu Consiliul Superior al Procurorilor.

II. Teme pentru proiectele de cercetare:

1. Locul și rolul Adunării Generale a Judecătorilor în sistemul autoadministrării autorității judecătorești
2. Ponderea Adunării Generale a Procurorilor în procesul de organizare și funcționare a organelor Procuraturii
3. Rolul Adunării Generale în procesul de asigurare a independenței autorității judecătorești
4. Adunarea generală a Autorității Judiciare. Analiză comparativă.
5. Răspunderea membrilor-magistrați în fața Adunării Generale a Autorității Judiciare. Analiză comparată

III. Repere bibliografice:

1. Negru A. *Consolidarea justiției în statul contemporan democratic*. Chișinău: Sirius. 2012. 239 p.

2. Negru A. Definirea puterii judecătorești. În: *Buletinul Asociației Tinerilor Juriști*, 1999, nr. 2 (15), p. 14-18.
3. Negru A. Procesul consolidării justiției – autoperfecționarea continuă a justiției contemporane. În: *Revista Națională de Drept*, 2012, nr. 10, p. 11-17.
4. Negru A. Valorificări teoretice și perspective praxiologice ale fenomenului justiției consolidate. În: *ЗАКОН И ЖИЗНЬ*, 2012, № 11, c. 52-58.
5. Poalelungi M. *Conduita legală și justiția*. Chișinău: Cartdidact, 2005. 180 p.
6. Pușcașu V. *Autoritatea judecătorească în exercitarea puterii de stat / Autoreferat al tezei de doctor în drept*. Chișinău, 2007. 35 p.

IV. Acte normative:

1. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial*, 15.08.2014, nr.238-246.
2. Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 05.10.2010, nr.194-196/637.
3. Legea cu privire la testarea integrității profesionale nr. 325 din 23.12.2013. În: *Monitorul Oficial*, 14.02.2014, nr. 35-41.
4. Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25.12.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 17.03.2009, nr. 55-56/155.
5. Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016. În: *Monitorul Oficial*, 25.03.2016, nr. 69-77. Data intrării in vigoare: 01.08.2016.
6. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 26.10.1995, nr.59-60/664.

Tema 4. INSTRUIREA ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI. INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

I. Repere de conținut:

1. Instruirea în domeniul justiției. Legea cu privire la INJ. Statutul INJ. Formatorii INJ. Interacțiunea INJ cu MJ, cu CSM și cu CSP.

2. Instruirea inițială și instruirea continuă. Modul și condițiile de admitere în calitate de audient la Institutul Național al Justiției. Secția audienți-judecători. Secția audienți-procurori. Testul de integritate. Statutul audienților. Alte forme de instruire din cadrul INJ. Metodologia de evaluare a calităților profesionale, morale, psihologice, manageriale.

3. Încadrarea în cariera profesională. După absolvirea INJ. După stagiul profesional. Condițiile și conținutul stagiului profesional.

II. Teme pentru proiectele de cercetare:

1. Locul și rolul Institutului Național al Justiției în procesul de instruire profesional-juridică
2. Procedura de admitere în procesul de instruire profesional-juridică și statutul audientului
3. Formele și metodologia de instruire a judecătorilor și procurorilor
4. Procedura de inițiere în cariera de magistrat
5. Încadrarea INJ în sistemul instituțiilor de autoadministrare a autorității judecătorești

III. Repere bibliografice:

1. Negru A. Cariera judecătorului în realitatea juridică națională. Tendințe de reglementare. În: *Revista de Studii Juridice*, 2010, nr. 3-4, p. 24-39.
2. Negru A. Condiții de formare a carierei magistraților în sistemul juridic național al Republicii Moldova. În: *Conferința Inter-*

națională Bienală, organizată de Facultatea de Drept și Științe Administrative din cadrul Universității de Vest din Timișoara (29-30 octombrie 2010). Volumul științific al Facultății de Drept și Științe Administrative din cadrul Universității de Vest din Timișoara. București, ediția a 8-a, 2011, nr. 1, p. 40-50.

3. Negru Andrei. *Consolidarea justiției în statul contemporan democratic*. Chișinău: Sirius, 2012. 239 p.
4. Negru A. Opinii cu privire la organizarea, abordarea metodologică și sarcinile atestării magistraților. În: *Sesiunea științifică: Teorii și practici ale guvernării democratice*, Chișinău – Republica Moldova, 23-24 octombrie 2010; *Caietul științific al ISAM*. Chișinău, 2011, nr. 4, p. 249-255.
5. Rusu E., Martînenco M., Pogolșa S., Rotaru V., Sîrcu I., Țurcan V. Pregătirea profesională a judecătorilor. În: *Evaluarea necesităților sistemului judecătoresc din Republica Moldova*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2006, p. 84-91.

IV. Acte normative:

1. Legea privind Institutul Național al Justiției nr. 152-XVI din 08.06.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr. 102-105/484.
2. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
3. Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor nr.154 din 05.07.2012. În: *Monitorul Oficial*, nr. 190-192, din 14.09.2012.
4. Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr.48 din 22.03.2012. În: *Monitorul Oficial*, 31.03.2012, nr.63.
5. Legea privind testarea integrității profesionale nr. 325 din 23.12.2013. În: *Monitorul Oficial*, 14.02.2014, nr. 35-41.

Tema 5. REFORMA INSTITUȚIONALĂ A AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI

I. Repere de conținut:

1. Evoluția reformei judiciare și de drept în Republica Moldova și reforma instituțională a sistemului judecătoresc. Harta organizării judecătorești. Argumente de organizare. Serviciile electronice în domeniul justiției. Oportunitatea rețelei interne de transfer a documentelor juridice în format electronic. Securitatea informațională. Semnătura electronică. Modificări legislative. Biroul judecătorului. Organizarea instanței. Recomandările CEPEJ în domeniu. Perspectiva specializării instanțelor. Colegiile specializate.

2. Reforma instituțională a organelor procuraturii. Oportunitatea Ministerului Public. Susținerea în instanță a acuzării de stat. Parchetele. Încadrarea în urmărirea penală. Perspectiva structurilor specializate în cadrul Procuraturii.

3. Reformarea sistemului de asistență juridică garantată de către stat. Dreptul la asistență juridică garantată de către stat. Persoanele care au dreptul la asistență juridică garantată de către stat. Formele de asistență juridică garantată de către stat.

4. Modernizarea colegiilor: de evaluare, de selecție, disciplinar. Inspecția judiciară. Principiile ce stau la baza formării acestor colegii. Delimitările dintre principiul proporționalității și reprezentativității.

5. Rolul avocaturii în determinarea calității și eficienței justiției. Calitatea serviciilor juridice. Activitatea de avocat. Activitatea de consultantă juridică. Necesitatea delimitării legislative. Stagiile de practică. Licențierea în avocatură. Rolul Uniunii Avocaților în procesul de determinare a calității și eficienței juridice. Participarea la elaborarea unei practici judecătorești unice.

II. Teme pentru proiectele de cercetare:

1. Perspectivele de reorganizare a justiției naționale
2. Subiecții justiției naționale
3. Calitatea serviciilor juridice și reforma justiției naționale
4. Procedura de formare a managerilor în justiție
5. Reforma instituțională a organizării judecătorești în realitatea juridică națională
6. Reforma organelor procuraturii în realitatea juridică națională
7. Implicarea în procesul de formare a practicii judecătorești unice a procurorilor și avocaților
8. Statutul judecătorului
9. Statutul procurorului. Analiză comparativă
10. Organizarea administrării instanței de judecată

III. Repere bibliografice:

1. Ciobanu V. M. Câteva reflecții cu privire la reforma justiției civile în România. În: *Dreptul*, 2006, nr.2, p. 33-36.
2. Cochinescu N. *Totul despre Ministerul Public*. București: Lumina Lex, 2000. 564 p.
3. Cocîrță Al. *Reforma justiției în contextul implementării Planului de Acțiuni UE – Moldova*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2009. 128 p.
4. Dialog cu dr. Valeriu M. Ciuca despre reabilitarea judecătorului și rolul lui în construcția noii culturi juridice europene, plasat 13 iulie 2010/ www.danstoica.ro/?tag=justitie
5. Etica judiciară. Principii, valori și calități, raport 2009-2010. Aceste principii de conduită au fost redactate în conformitate cu decizia adoptată de Adunarea Generală a RECJ, iunie 2007, Bruxelles, p. 11-12. www.unbr.ro/fisiere/file/international/Etica-judiciara-Londra.doc.
6. Gurin C. *Prezentare. Standarde europene pentru domeniul justiției*. www.prisa.md/uploads/brosura_20.pdf
7. Negru A. Valorificarea capacității societății civile în procesul de reformare a justiției. În: „*Societatea civilă în realizarea Strategiei de reformare a sectorului justiției 2011-2016*”: Conferința internați-

onală științifico-practică, 14 octombrie 2011, Chișinău. În: *Revista Națională de Drept*. Ediție specială, 2011, nr. 10-11, p. 19-23.

8. Șterbeț V. *Reforma judiciară și de drept în Republica Moldova: Realizări, probleme, perspective*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2005. 312 p.

IV. Acte normative:

1. Concepția reformei judiciare și de drept. Hotărârea Parlamentului nr. 152-XIII din 21.06.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 6/49 din 30.06.1994.
2. Curtea Supremă de Justiție. *Instrucțiunea cu privire la rapoartele statistice ale instanțelor judecătorești*. Chișinău: Î.S. "Dinamo – M.A.", 2008, p. 243-308.
3. Hotărâre pentru aprobarea Strategiei de consolidare a sistemului judecătoresc și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de consolidare a sistemului judecătoresc nr. 174-XVI din 19.07.2007. În: *Monitorul Oficial*, nr.136-140/582, din 31.08.2007.
4. Hotărârea Guvernului nr. 1052/2003, privind aprobarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar. În: *Monitorul Oficial al României*, nr. 649 din 12.09.2003.
5. Legea cu privire la avocatură. În: *Monitorul Oficial*, nr. 159 din 04.09.2010
6. Legea privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 nr. 231 din 25.11.2011. În: *Monitorul Oficial*, nr. 1-6. 06.01.2012.
7. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
8. Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, nr.154 din 05.07.2012. În: *Monitorul Oficial*, nr. 190-192, din 14.09.2012.
9. Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr.48 din 22.03.2012. În: *Monitorul Oficial*, 31.03.2012, nr.63.
10. Legea privind testarea integrității profesionale, nr. 325 din 23.12.2013. În: *Monitorul Oficial*, 14.02.2014, nr. 35-41.

Tema 6. ACCESUL LA JUSTIȚIE

I. Repere de conținut:

1. Evoluția sistemului judiciar în procesul reformelor de ramură.

Aspecte geografice de acces ale societății la justiție. Accesul la justiție al cetățenilor Republicii Moldova domiciliați în partea stângă a Nistrului. Citarea corespunzătoare a părților în cazul unui proces echitabil. Aprecierea îngerădirilor la accesul liber la justiție cauzate de necesitatea achitării taxei de stat în dosarele civile. Posibilitatea exercitării dreptului la apărare în procesul civil al păturilor vulnerabile ale societății.

2. Limitarea accesului la justiție prin neasigurarea condițiilor de activitate a judecătorului. Limitarea accesului la justiție prin încălcarea termenelor rezonabile de examinare. Volumul de lucru al judecătorului. Limitarea accesului liber la justiția constituțională ca unul din tipurile justiției.

II. Teme pentru proiectele de cercetare:

1. Probleme ale organizării judecătorești naționale
2. Asistența juridică garantată de stat
3. Impedimente în realizarea liberului acces la justiție
4. Limitarea accesului la justiție prin neasigurarea condițiilor de activitate a judecătorului
5. Accesul la justiția constituțională

III. Repere bibliografice:

1. GHIDUL AVOCATULUI care acordă asistență juridică garantată de stat copiilor aflați în conflict cu legea. Chișinău, 2013. http://www.ird.md/uploads/files/2014-04/1397808953_ghidul_avocatului_copii_in_conflict_cu_legea.pdf
2. Guceac I. *Constituțiile statelor lumii (abordare rezumativă)*. Chișinău: Cartier juridic, 2016.

3. Guceac I. Liberul acces la justiție în legislația națională și prevederile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. În: *Academos*, 2011, nr.2, p. 42-57.
4. Zaharia V. *Accesul la justiție: concept, exigențe, realizări și perspective*. Chișinău: Cartier, 2008. 188 p.

IV. Acte normative:

1. Constituția Statelor Unite ale Americii. Traducere și note de E.S. Tănăsescu și N. Pavel. București: ALL Beck, 2002, p. 22-23, 89 p.
2. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. www.icj-cij.org/homepage/index.php?p1=0&lang=eng.
3. *Les Constitutions de l'Europe des douze*. Textes rassemblés et présentés par Henri Oberdoff. Paris: la Documentation française, 1992, 386 p.
4. Constituția României din 21 noiembrie 1991. Publicată în: *Monitorul Oficial al României*, nr. 767 din 31 octombrie 2003, www.csm1909.ro.
5. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr. 1.

Notă: pentru realizarea obiectivelor tuturor conținuturilor din curriculum, se vor desfășura activități de studiu individual precum:

- studiul notelor de curs, ale manualelor și materialelor didactice;
- consultarea izvoarelor primare de studiere în cadrul disciplinei;
- accesarea, acumularea și studiul informației din rețeaua Internet;
- elaborarea de referate;
- pregătirea pentru analiza în scris a subiectelor temei, a actelor normativ-juridice din domeniu;

- formarea abilităților de argumentare a concepțiilor proprii în domeniul determinării unei justiții eficiente și calitative.
- formarea de abilități în domeniul elaborării proiectelor de acte normativ-juridice de diferită forță juridică în domeniul vizat;
- pregătirea pentru lucrări de control și atestări.

Sugestii pentru elaborarea lucrului individual

Masteranzii care studiază cursul „*Condițiile determinantii ale calității și eficienței justiției contemporane*”, trebuie să efectueze lucrul individual care include:

1. Studiul literaturii indicate.
2. Elaborarea unui rezumat asupra lecturii.
3. Selectarea unui subiect de interes în domeniu.
4. Informarea asupra subiectului ales din legislația în vigoare, literatura de specialitate și mass-media.
5. Elaborarea unui discurs argumentat.
6. Prezentarea discursului.

Evaluarea disciplinei:

Evaluări sumative periodice

Vor include:

- a) activitatea practică din cadrul seminarelor;
- b) lucrări de evaluare, care vor include abordarea principalelor teme de cercetare abordate în cadrul cursului „*Condițiile determinantii ale calității și eficienței justiției contemporane*”;
- c) lucrul individual, care presupune selectarea de către maste-ranzi a unui subiect, temă de cercetare și elaborarea unui studiu.

Mostre de evaluare a disciplinei

A. Evaluări sumative periodice: lucrări de control; testări

Lucrare de control 1:

- A) 1.** Expuneți noțiunea de „justiție”.
 2. Determinați procesul evolutiv al fenomenului de justiție.

3. Realizați un proiect de identificare a tendințelor de dezvoltare a justiției Republicii Moldova în condițiile procesului de integrare europeană.
- B)**
1. Identificați noțiunile calității și eficienței justiției contemporane.
 2. Evidențiați coraportul dintre calitatea și eficiența justiției.
 3. Recomandați un proiect de reglementare normativă orientat la sporirea eficienței sau calității justiției naționale.

Lucrare de control 2:

- A)**
1. Definiți noțiunea de administrare a justiției și a instanțelor judecătorești.
 2. Identificați formele de administrare a justiției și rolul acestora în sporirea eficienței justiției.
 3. Argumentați oportunitatea evaluării capacităților manageriale ale viitorilor președinți și vicepreședinți de instanță.
- B)**
1. Definiți noțiunea de „independență a autorității judecătorești”.
 2. Determinați deosebiriile dintre independența autorității judecătorești și independența judecătorului.
 3. Elaborați un sistem de delimitări dintre principiul proporționalității și principiul reprezentativității și aplicarea lor în organizarea justiției.

Teste-grilă:

1. Ridicarea mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii se efectuează:
 - a. de către CSM;
 - b. de către trei membri ai Colegiului disciplinar;
 - c. de către organul care a ales persoana în această calitate.
2. În calitate de membri ai Colegiului de evaluare a judecătorilor pot fi aleși:
 - a. numai judecătorii;
 - b. numai judecătorii de la Curtea Supremă de Justiție;
 - c. judecătorii și profesorii de drept.

3. Raportul anual de activitate este prezentat de CSM:
 - a. deputaților Parlamentului Republicii Moldova;
 - b. judecătorilor în ședința Adunării Generale a Judecătorilor;
 - c. Președintelui Republicii Moldova.
4. Hotărârile Colegiului disciplinar al judecătorilor se contestă:
 - a. În instanța de judecată;
 - b. La CSM;
 - c. La CSM prin intermediul Colegiului disciplinar.
5. Avansarea în carieră a magistraților este determinată de următoarele criterii:
 - a. profesionalismul;
 - b. loialitatea față de membrii CSM;
 - c. numărul de dosare examinate într-o unitate de timp.
6. Funcția de manager în magistratură poate fi exercitată de:
 - a. orice magistrat, indiferent dacă este numit până la plafonul de vârstă;
 - b. orice magistrat, numit până la atingerea plafonului de vârstă;
 - c. de un magistrat ce a atins deja plafonul de vârstă.
7. Statutul de magistrat, conform legislației naționale se atribuie:
 - a. numai judecătorilor;
 - b. judecătorilor și procurorilor;
 - c. judecătorilor și personalului tehnic din instanță.
8. Hotărârile ordinare ale Consiliului Superior al Magistraturii se adoptă:
 - a. cu majoritatea de voturi ale membrilor aleși;
 - b. cu majoritatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință;
 - c. cu majoritatea de voturi ale membrilor aflați în exercițiul funcției în momentul depunerii votului.
9. Inspecția procurorilor este:
 - a. un organ de stat independent;
 - b. un organ de stat subordonat Președintelui Republicii Moldova;
 - c. o subdiviziune a Procuraturii.

10. Proiectul de buget al Procuraturii este elaborat de către:
 - a. Procurorul General;
 - b. Procuratura Generală, având avizul Consiliului Superior al Procurorilor;
 - c. Parlament.

B. Evaluarea sumativă finală

Mostră

Subiectul I: Locul și rolul CSM în procesul de autoadministrare a justiției naționale

- 1.1. Descrieți natura și locul CSM în sistemul organelor aparatului de stat.
- 1.2. Argumentați imperfecțiunile normative naționale cu referință la modul de formare a CSM prin identificarea reglementărilor normative internaționale în domeniu.
- 1.3. Decideți asupra oportunității modificării competenței CSM în sfera numirii în funcție a judecătorilor Curții Supreme de Justiție.

Subiectul II: Calitatea justiției

- 2.1. Determinați conceptul de calitate a justiției.
- 2.2. Analizați condițiile de identificare a calității justiției.
- 2.3. Decideți asupra oportunității transformărilor consecvente orientate spre promovarea calității justiției naționale.

Tematica tezelor de master la disciplina „Condițiile determinatorii ale calității și eficienței justiției”

1. Justiția în sistemul trihotomic al puterii de stat
2. Conceptul justiției contemporane
3. Calitatea justiției
4. Eficiența justiției
5. Independența justiției și a judecătorului
6. Integritatea magistratului
7. Subiecții justiției contemporane

8. Locul și rolul autorității judecătorești în sistemul instituțional al justiției contemporane
9. Autoritatea judecătorească în sistemul trihotomic al puterii de stat
10. Statutul magistratului
11. Delimitări dintre statutul judecătorului și statutul procurorului
12. Răspunderea juridică a magistratului
13. Locul și rolul Consiliului Superior al Magistraturii în sistemul instituțional al justiției
14. Adunarea Generală a Judecătorilor. Organizare și competență
15. Evaluarea judecătorilor naționali
16. Colegiul de selecție. Organizarea și funcționarea
17. Organizarea și funcționarea Colegiului disciplinar
18. Inspekția judiciară. Organizarea și funcționarea
19. Locul și rolul Institutului Național al Justiției în determinarea calității și eficienței justiției naționale
20. Metodologia evaluării judecătorilor și procurorilor
21. Aplicabilitatea reglementărilor internaționale din sfera justiției în sistemul juridic național
22. Evoluția reglementărilor constituționale naționale din sfera justiției
23. Accesul în profesia de magistrat
24. Rolul Consiliului Superior al Procurorilor în sistemul instituțional al justiției naționale
25. Organizarea concursurilor de inițiere și promovarea în cariera de magistrat

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Conferința științifică internațională „Problemele actuale ale istoriei, teoriei dreptului și științelor administrației publice (1-2 octombrie 2009)”, ASEM, Chișinău 2010, p.35-37.
2. Leș I. *Sisteme juridice comparate*, București,: ALL Beck, 2002.
3. Negru A. Aspecte de legalitate a unor reglementări juridice naționale în sfera justiției. În: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr. 2, p. 41- 45.
4. Negru A. Caracteristica și valoarea reglementărilor constituționale ce determină organizarea și funcționalitatea justiției în contextul Legii Fundamentale a Republicii Moldova. În: *Revista de Studii și Cercetări Juridice*, 2011, nr.3-4, p.138-148.
5. Negru A. Cariera judecătorului în realitatea juridică națională. Tendințe de reglementare. În: *Revista de Studii Juridice*, 2010, nr. 3-4, p. 24-39.
6. Negru A., Negru B. Reflecții cu privire la legitimitatea Consiliului Superior al Magistraturii în contextul legislației naționale actuale și a standardelor europene. În: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr. 1, p. 51-54.
7. Negru A., Novac T. Formele răspunderii juridice a magistratului. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.9, p. 18-25.
8. Negru A. *Consolidarea justiției în statul contemporan democratic*. Chișinău: Sirius, 2012. 173 p.
9. Negru A., Novac T. Perceperi de esență și conținut al statutului magistratului. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr. 8 p. 25-30.
10. Negru A. Opinii cu privire la organizarea, abordarea metodologică și sarcinile atestării magistraților. În: *Sesiunea științifică: „Teorii și practici ale guvernării democratice”*, Chișinău, Republica Moldova, 23-24 octombrie 2010; *Caietul științific al ISAM*, 2011, nr. 4, p. 249-255.
11. Novac T. Arbitrul și judecătorul. Diferențieri statutare. În: *Conferință Internațională științifico-practică „Arbitrajul în Re-*

publica Moldova – realizări și perspective”. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.7, p. 75-78.

12. Novac T. Esența și axiologia răspunderii serviciului public al justiției. În: *Materialele conferinței internaționale jubiliare „Rolul justiției și educației din Republica Moldova în contextul integrării europene” în onorurii academicianului Valeriu Canțer*. Chișinău, 2015, p. 459-463.
13. Novac T. Integritatea magistratului – obiectiv esențial al unei justiții contemporane. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr. 8, p. 51-55.
14. Novac T. Justiția în expresia de serviciu public. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr. 10, p. 60-65.
15. Novac T. Justiția și magistratul. Interacțiuni statutare. În: *Международный научно-практический правовой журнал Закон и жизнь*, 2016, с.40-43.
16. Novac T. Perfecționarea sistemelor de date în perspectivele asigurării drepturilor profesionale ale magistraților. În: *„Provocările societății contemporane. Protecția datelor cu caracter personal: O nouă provocare?”*: Materialele conferinței științifice, 28 ianuarie 2014. Chișinău: CEP USM, 2014, p. 164-171.

Suportul normativ

1. Carta Europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg, în perioada 8-10 iulie 1998, www.justice.gov.md
2. Constituția Republicii Moldova, din 29.07.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr. 1.
3. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. (Roma, 4. XI. 1950), Amendată prin protocoalele nr. 3, 5, 8 și 11. Seria tratatelor europene nr.5. În: *Buletinul Centrului de Informație și Documentare al Consiliului Europei în Republica Moldova*, 1998, nr. 1.
4. Lege privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești nr. 59 din 15.03.2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 64-66, din 11.05.2007.

5. **Legea (**republicată**)(*actualizată*)** privind statutul judecătorilor și procurorilor. **Nr. 303 din 28 iunie 2004.** *) Actualizată. În: *Monitorul Oficial*, nr. 826, 13 septembrie 2005. Cu modificările și completările aduse de: Ordonanța de urgență nr. 148 din 3 noiembrie 2005; Legea nr. 29 din 28 februarie 2006; Ordonanța de urgență nr. 50 din 28 iunie 2006; Legea nr. 356 din 21 iulie 2006; Decizia nr. 866 din 28 noiembrie 2006. **) Republicată în temeiul art. XII al titlului XVII din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente. În: *Monitorul Oficial al României*, Partea I, din 22 iulie 2005, nr. 653, dându-se textelor o nouă numerotare. Legea nr. 303/2004 a fost publicată în: *Monitorul Oficial al României*, Partea I, din 29 iunie 2004, nr. 576 și a mai fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124/2004, publicată în: *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1.168 din 9 decembrie 2004, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2005, publicată în: *Monitorul Oficial al României* din 11 aprilie 2005, Partea I, nr. 300.
6. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19.07.96. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 03.10.1996, nr. 64/641. Republicată în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 22.08.2003, nr. 186-188/752.
7. Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13.12.94. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr.8/86.
8. Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr.789-XIII din 26.03.1996. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 30.05.1996, nr.32-33/323.
9. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 23.12.2008, nr.230-232/840.
10. Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25.12.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 17.03.2009, nr. 55-56/155.

11. Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016. În: *Monitorul Oficial*, 25.03.2016, nr. 69-77. Data intrării în vigoare: 01.08.2016.
12. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial*, 15.08.2014, nr.238-246.
13. Legea cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești nr.76, din 21.04.2016. În: *Monitorul Oficial*, nr.184-192, din 01.07.2016.
14. Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.95. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 26.10.1995, nr.59-60/664.
15. Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 05.10.2010, nr.194-196/637.
16. Legea cu privire la testarea integrității profesionale nr. 325 din 23.12.2013. În: *Monitorul Oficial*, 14.02.2014, nr. 35-41.
17. Legea privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016 nr. 231 din 25.11.2011. În: *Monitorul Oficial*, 06.01.2012, nr. 1-6.
18. Legea privind Institutul Național al Justiției nr. 152-XVI din 08.06.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr. 102-105/484.
19. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58/64.
20. Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21.04.2011. În: *Monitorul Oficial*, 01.07.2011, nr.107-109/282.
21. Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor nr.154 din 05.07.2012. În: *Monitorul Oficial*, 14.09.2012, nr. 190-192.

22. Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr.48 din 22.03.2012. În: *Monitorul Oficial*, 31.03.2012, nr.63.
23. Principiile de la Bangalore, privind conduita judiciară, <http://cj.md/uploads/PRINCIPIILE-DE-LA-BANGALORE.pdf>
24. Principiile Fundamentale referitoare la independența instanțelor judecătorești. Adoptate la Congresul al VII-lea al ONU „Pentru preîntâmpinarea criminalității și comportarea cu infractorii”, Milano, 26 august- 6 septembrie 1985. Ratificate prin rezoluțiile Adunării Generale a ONU 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985.

Surse utile:

www.conseil-superieur-magistrature.fr

www.csm.it

www.csm.md

www.csm1909.ro

www.e-democracy.md

www.expert-grup.org

www.poderjudicial.es

www.jurisprudenta.csj.md

www.inj.md

www.procuratura.md

Pentru consultarea actelor legislative și a tratatelor la care Republica Moldova este parte, în scopul utilizării unui text normativ-juridic autentic, cu toate completările și modificările în vigoare, se recomandă www.justice.gov.md . În scopul consultării unor acte normative subordonate legii, de rangul regulamentelor, este necesar a consulta paginile oficiale ale instituțiilor corespunzătoare.

Listele bibliografice poartă un caracter de recomandare, având destinația ghidării masterandului în procesul de însușire a materialului. Cercetarea științifică este un proces continuu. Utilizarea surselor noi, identificate de masteranzi în procesul de instruire, este salutabilă și poate contribui la evaluarea finală.

CUPRINS

PRELIMINARIU.....	3
OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI „CONDIȚII DETERMINATORII ALE CALITĂȚII ȘI EFICIENȚEI JUSTIȚIEI CONTEMPORANE”	5

Conținutul orelor teoretice

Tema 1. LOCUL ȘI ROLUL JUSTIȚIEI ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ DEMOCRATICĂ	11
Tema 2. GARANȚIILE INDEPENDENȚEI AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI.....	15
Tema 3. CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII ȘI ALTE ORGANE DE ADMINISTRARE DIN SFERA JUSTIȚIEI	19
Tema 4. CARACTERISTICA PRINCIPIILOR JUSTIȚIEI CONTEMPORANE. INDEPENDENȚA AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI	24
Tema 5. REFORMA JUSTIȚIEI. REFORMA INSTITUȚIONALĂ A AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI.....	29
Tema 6. EFICIENȚA ȘI CALITATEA ACTULUI DE JUSTIȚIE. ROLUL CEPEJ ÎN PROMOVAREA EFICIENȚEI ȘI CALITĂȚII JUSTIȚIEI NAȚIONALE.....	34
Tema 7. RĂSPUNDEREA MAGISTRATULUI.....	38
Tema 8. MANAGEMENTUL ÎN JUSTIȚIA NAȚIONALĂ.....	42

Conținutul orelor de seminar

Tema 1. CARACTERISTICA FENOMENULUI JUSTIȚIEI CONTEMPORANE	45
Tema 2. ANALIZA ACTELOR NORMATIVE CE DETERMINĂ ACTIVITATEA CSM.....	47
Tema 3. ADUNAREA GENERALĂ A JUDECĂTORILOR ȘI A PROCURORILOR	50
Tema 4. INSTRUIREA ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI. INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI	52
Tema 5. REFORMA INSTITUȚIONALĂ A AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI.....	54
Tema 6. ACCESUL LA JUSTIȚIE	57
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	64

Andrei NEGRU

**CONDIȚII DETERMINATORII ALE CALITĂȚII ȘI
EFICIENȚEI JUSTIȚIEI CONTEMPORANE**

Ghid metodic

Ciclul II. Master

Drept public

Redactare – *Antonina Dembițchi*
Asistență computerizată – *Maria Bondari*

Bun de tipar 28.05.2017. Formatul 60 x 84 ¹/₁₆
Coli de tipar 4,5. Coli editoriale 2,5.
Comanda 60. Tirajul 50 ex.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. Al. Mateevici, 60, Chișinău, MD 2009